

Nr 489

Av herr **Hagberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående teckning av ytterligare aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier, m. m.*

I proposition nr 117 angående teckning av ytterligare aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier m. m. anför departementschefen bl. a. följande: "Vad härefter angår spørsmålet om medelsförstärkning till Aktiebolaget Statens skogsindustrier vill jag främst betona nödvändigheten av att stor restriktivitet i fråga om såväl investeringar som kreditgivning iakttages jämväl beträffande detta statliga organ. Bolaget har i sin framställning framfört yrkanden om kapitaltillskott som icke är förenliga med den för närvarande eftersträfvade ekonomiska återhållsamheten."

Under senare år har regeringen med hjälp av byggnadsreglering, investeringsavgift och kreditrestriktioner sökt beskära näringslivets investeringsmöjligheter. Denna politik har drivits så hårt att svårigheter uppstått för näringslivet, speciellt för den mindre företagsamheten. Att ett statligt bolag som ASSI under samma tid drivit en företagspolitik utan att ta hänsyn till dessa restriktiva strävanden är i hög grad anmärkningsvärt. Den expansion bolaget genomgått under senare år står icke heller i överensstämmelse med de principer som från början avsågs ligga till grund för verksamheten. Andelen från enskilda skogar inköpta råvaror har exempelvis ökat i betydande grad i förhållande till leveranserna från statens skogar. Den investeringspolitik som bedrivits, bl. a. innefattande beställning av fartyg, synes också ha varit motiverad mera av en strävan att utöka bolaget rent kvantitativt än att driva det efter de riktlinjer som drogs upp vid dess startande. Tillräcklig hänsyn till sunda finansieringsprinciper har enligt min mening icke heller tagits.

För att finansiera de omfattande investeringarna har bolaget i första hand varit hänvisat till av riksdagen beviljade medel och av domänstyrelsen till förfogande ställt kapital. Då detta icke varit tillräckligt har bolaget därutöver utnyttjat möjligheterna till kortfristiga kund- och leverantörskrediter. Vad som framför allt är värt uppmärksamhet är de omfattande förskottslikvider bolaget erhållit från utländska köpare. Genom dessa transaktioner föreligger risker för att uppträdanget på utlandsmarknaden kan skada det anseende svenska företag inom samma bransch upparbetat under många år samt att prissättningen på varorna kan röna inverkan. Att dessa förskottslikvider varit av betydande omfattning fram-

går av den redogörelse över bolagets skulder som är införd i prop. nr 117. Posten Diverse kreditorer, vari dessa förskottslikvider ingår, har exempelvis stigit oavbrutet under de senaste åren och uppgick vid utgången av år 1956 till icke mindre än 136,1 milj. kr. Samtidigt härmed redovisas en ständig ökning av varulagret, som vid utgången av år 1956 uppgick till 90,9 milj. kr.

Genom en ständig expansionspolitik utan hänsynstagande till strävandena till en restriktiv ekonomisk politik och utan hänsynstagande till de begränsade självfinansieringsmöjligheterna har bolaget kommit i den situationen att det i efterhand begärt ingripanden från statsmakterna för att klara de uppkomna likviditetssvårigheterna. Senast 1956 beviljades bolaget en statlig kreditgaranti å 35 milj. kr., och nu begäres ytterligare dels 60 milj. kr. för ökning av aktiekapitalet, dels 50 milj. i rörlig kredit hos riksgäldskontoret. I samtliga de remissyttranden som inkommit riktas allvarliga anmärkningar mot bolagets politik, och det är med tveksamhet man velat rekommendera ytterligare kapitaltillskott.

I riksgäldsfullmäktiges yttrande — även angivet i propositionen — angavs exempelvis följande:

Att nu på en gång ställa hela det begärda kapitalbeloppet till bolagets förfogande torde enligt fullmäktiges bedömande icke vara möjligt. Även med beaktande av bolagets betydelse för vårt folkhushåll synes det därför fullmäktige ofrånkomligt, att en betydande nedskärning måste ske i fråga om bolagets anspråk på statskassan under nuvarande och nästa budgetår, trots de olägenheter, som en fördröjd konsolidering och utbyggnad kan medföra för bolaget. Frågan när och i vilken utsträckning bolagets återstående kapitalbehov skall kunna tillgodoses, får bli beroende på den kommande utvecklingen. I detta sammanhang anser sig fullmäktige böra framhålla önskvärdheten av att bolaget i fortsättningen icke utan statsmakternas medgivande engagerar sig i sådana kapitalkrävande utbyggnader av sin verksamhet, som bolaget ej självt kan finansiera. Den av bolaget tillämpade ordningen att i efterhand påkalla statens medverkan för finansiering av redan verkställda eller påbörjade investeringar kan icke anses tillfredsställande.

Även riksbanksfullmäktige är kritiska och anför att den restriktiva ekonomiska politik som statsmakterna under en följd av år av samhällsekonomiska skäl ansett sig tvingade att bedriva borde även ha föranlett ett fristående statligt företag som ASSI att ålägga sig en sådan återhållsamhet i sin verksamhet, att den dryga räkning i efterhand som nu utställts hade kunnat undvikas.

Såväl departementschefens anförda synpunkter som innehållet i remissyttrandena bör enligt min mening resultera i att framställningen om ökat kapitaltillskott avslås. Det kan inte anses svara mot rättvisa och billighet

att i rådande kreditsituation favorisera ett statligt företag. Det är enligt min mening angeläget att investeringsverksamheten nedskäres för att nå överensstämmelse med bolagets möjligheter till självfinansiering samt att det onormalt stora lagret minskas till rimlig nivå. Genom att vidtaga dessa åtgärder borde det vara möjligt att sanera bolagets affärer utan anlitan-
de av nytt statligt kapital.

Den i propositionen föreslagna administrativa förändringen beträffande bolaget torde vara ägnad att öka statens inflytande så att en samordning kan komma till stånd mellan bolagets investeringar och övriga investeringsbehov. Enligt min mening kan emellertid de nu föreslagna åtgärderna icke få betraktas som definitiva. Det är utomordentligt angeläget, inte minst efter de senaste årens politik från bolagets sida, att en parlamentarisk utredning tillsättes med uppgift att klarlägga principerna för och omfattningen av Statens skogsindustriers verksamhet. I avvaktan på denna utredning bör icke något anslag till statlig aktieteckning bifallas.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte

dels avslå Kungl. Maj:ts framställning i proposition nr 117, punkt 3, att till Aktieteckning i Aktiebolaget Statens skogsindustrier å kapitalbudgeten, fonden för statens aktier för budgetåret 1957/58 anvisa ett investeringsanslag av 35 000 000 kr.,

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt utredning rörande principerna för och omfattningen av Aktiebolaget Statens skogsindustriers verksamhet.

Stockholm den 9 april 1957

Erik Hagberg
